

ZTP-TESTIN KULKU

Saksan dobermannyhdistyksen kehittämän ZTP-testin (ZTP = zuchtauglichkeitsprüfung eli jalostukseensoveltuvuustesti) tarkoituksena on tutkia dobermannien soveltuvuutta jalostukseen ja sulkea soveltumattomat yksilöt jalostuskäytön ulkopuolelle. Testiin voi osallistua IDC:n alaiseen yhdistykseen kuuluvan jäsenen omistama vähintään 14 kk vanha, käyttäytymiskokeen (BH) suorittanut koira, jonka lonkat on kuvattu (oltava vähintään B) ja jonka vanhemmat ovat todettu lonkiltaan terveiksi (vähintään B). Testin kulku on seuraava:

1. ULKOMUOTOARVOSTELU

Koiran rakennetta ja ulkomuotoa verrataan FCI:n viralliseen rotumääritelmään kiinnittäen näyttelyistä poiketen huomiota erityisesti käyttöominaisuuksien kannalta merkityksellisiin seikkoihin, kuten selän ja niskan kestävyteen, etu- ja takaraajojen rakenteeseen, purentaan, luustoon, lihaksistoon sekä liikkumistapaan. Koiran käyttäytymistä, mm. rauhallisuutta ja luoksepäästävyttä, tarkkaillaan tässäkin vaiheessa - erityisesti purentaa tarkastellessa - sillä siitä saa osviittaa testin myöhempiä vaiheita ajatellen. Läpäistäkseen tämän testiosuuden nartun tulee saada vähintään hyvä (gut) ja uroksen erittäin hyvä (sehr gut) arvosana. Asteikko on kokonaisuudessaan seuraava: V (vorzüglich) = erinomainen, SG (sehr gut) = erittäin hyvä, G (gut) = hyvä, A (ausreichend) = riittävä ja U (ungenügend) = riittämätön.

2. LUONTEEN ARVIOINTI

2.1 RYHMÄLIIKE

Rakennearvostelun päätteeksi ohjaaja kulkee kentällä koira löysässä liinassa noin 300 metrin matkan tuomarin määrittämiin suuntiin ja kohtaa matkan varrella n. 4-6 metrin välein liikuskelevia henkilöitä. Ko. henkilöt kerääntyvät sitten ryhmäksi, joka voi esim. tulla koira ja ohjaajaa kohti, seurata aivan heidän kannoillaan tai tuomari saattaa kehottaa ohjaajaa liikkumaan koirineen ryhmän keskellä. Tässä vaiheessa on oleellista, että koira kohtaa ryhmässä normaaleja jokapäiväisessä elämässään esiin tulevia asioita kuten esim. joku ryhmäläisistä tervehtii ohjaajaa, joku esine tippuu maahan tai sateenvarjo avataan. On huomattava, ettei koiraan kohdisteta minkäänlaista epätavanomaista uhkaa. On oleellista, että koira käyttäytyy ryhmässä itsevarmasti ja pelottomasti. Tuomari arvioi samalla myös koiran temperamenttia ja reagointikykyä (terävyyttä). Ryhmäliikkeet vaihtelevat hieman testaajasta ja testipaikasta riippuen. Ryhmäliikkeen lopuksi ohjaaja kytkee (ei käskyn alle) tuomarin kehoituksesta koiransa kiinni kentän keskellä olevaan paaluun ja poistuu näkösuojaan. Koira tolppaan vietäessä ammutaan 15 metrin päässä kaksi laukausta 6mm pistoolilla - tässä vaiheessa tuomarin on erotettava selvästi toisistaan laukausarkuus ja laukauskokemattomuus. Tolppaus kestää kaikkiaan n. 5 minuuttia. Tänä aikana tuomari kierteleä tolppaan kytketyn koiran ympärillä n. 5-8 askeleen päässä uhkaamalla koira erityisesti. Tuomari saattaa kuitenkin esim. jäädä seisomaan hetkeksi koiran taakse, tuijottaa koira tai noukkia tiputtamansa esineen yhtäkkiä maasta.

2.3 PIILOSTAHYÖKKÄYS

Tolppausuuden päätteeksi ohjaaja vie koiran pois koaleuleelta, mutta palaa sinne tuomarin merkistä kulkien liinaan kytketyn koiran kanssa tuomarin osoittamaa piiloa kohti. Maalimies hyökkää piilosta kohti uhaten, jolloin ohjaaja pysähtyy päästään liinasta irti. Koiran on käytävä epäroimättä kiinni hihaan. Maalimies kuljettaa kuormittaen koira, esim. huitomalla kepillä ilmaa (kuitenkaan varsinaisesti koira lyömättä). Avustaja lopettaa hyökkäyksen tuomarin merkis-

tä, jolloin ohjaaja ottaa koiran hallintaan. Tässä osiossa on oleellista se, että piilopaikkana ei käytettäisi koekentän varsinaisia rakenteita, vaan avustaja suorittaa hyökkäyksensä esim. pensaun, aidan tai rakennuksen nurkan takaa. Edellä mainitulla pyritään eliminoimaan mahdollisesti ko. koekentällä suoritettujen etukäteisharjoittelun vaikutus tulokseen.

2.4 HYÖKKÄYS PAON JÄLKEEN

Piilostahyökkäyksen jälkeen avustaja siirtyy vähintään noin 50 askeleen päähän ohjaajan pidätellessä koira kaulapannasta. Ohjaaja lähettää koiran avustajan perään, jolloin avustaja ensin pakenee, mutta kääntyy sitten tuomarin merkistä hyökkäämään koira kohti sen ollessa enää noin 8-10 metrin päässä. Koiran on käytävä epäroimättä kiinni hihaan. Maalimies pyrkii jälleen kuormittamaan koira kuitenkin tätä lyömättä. Ohjaaja saa kannustaa koira huudoilla. Hyökkäys loppuu tuomarin merkistä, jonka jälkeen ohjaaja kytkee koiran ja ilmoittautuu lopuksi tuomarille.

Koiran käyttäytymistä testissä arvioidaan itsevarmuuden, temperamentin, suorituskyvyn, ärsytyskynnyksen, pelottomuuden, ohjattavuuden ja viettitason osalta. Mainituista ominaisuuksista saa koira jonkun neljästä arvioinnista, jotka ovat: 1 matala, 2 kohtuullinen, 3 korkea ja 4 erittäin korkea. Laukauspelottomuus arvostellaan seuraavasti: 1 laukausarka, 2 laukausärtyisyä, 3 laukausherkkä ja 4 välinpitämätön laukauksille. Koirien oteikäyttäytyminen arvostellaan vielä erikseen, ja siitä annetaan seuraavat arvosanat: 1 vajaa/levoton/löysä, 2 vajaa/luja, 3 täysi/rauhallinen ja 4 täysi/rauhallinen/luja.

3. LOPPUARVOSTELU

1A: Koira osoittaa oikeanlaista käyttäytymistä arvosteltavien ominaisuuksien osalta, ja antaa varman ja avoimen kuvan itsestään.

1B: Koira osoittaa heikkouksia joillakin arvosteltavista osa-alueista. Luonne kuitenkin kokonaisuudessaan vielä asetettujen rajojen sisällä.

Zurückgestellt (hylätty 3 kk siirtymällä): Koira ei saa varsinaista arvosanaa, ja se määrätään suorittamaan ZTP-testi uudestaan, mikäli on riittävästi epäilystä siitä, että koiran luonne ei vastaa jalostuskelpoisuusmääräyksiä. Uusintaan saa mennä ainoastaan kerran, aikaisintaan 3 kk kuluttua. Mikäli koira ei tällöinkään läpäise testiä, se todetaan jalostukseen soveltumattomaksi.

Zuchtauglich: Koira todetaan jalostukseen soveltumattomaksi mikäli se osoittaa aggressiivista, arkaa, hermostunutta tai salakavalaa (esim. pelkopureminen) käyttäytymistä, tai se ei täytä ulkomuotoarvostelussa vaadittuja vähimmäisvaatimuksia. ■

Saksankielisen säännön pohjalta muokanneet Jukka Salmikannas (käännös) ja Hanna Helynen.